

Písně v temnotě: příběhy žen z oblastí, kde je církev pronásledována

Companjen, Anneke.

Lieder in der Nacht. Mutige Frauen in der verfolgten Kirche.

Gießen: Brunnen / Open Doors, 2008. 382 s.

ISBN 978-3-7655-4033-2.

Tuto knihu lze využít na hodinách (praktik z) misiologie, pastorální teologie, etiky anebo i na setkání v církevním sboru. Je potřebné zabývat se situací pronásledované církve, způsobem její práce i příběhy jednotlivých věřících. Je také přínosné sledovat formy působení evangelia v životě konkrétních lidí. A je dobře, když vypravěči takovýchto příběhů jsou ženy, které vidí věci z jiného úhlu a prožívají (trochu) jiné starosti než muži. Právě ženám bychom měli dopřát více sluchu, jelikož jsou v mnoha ohledech zranitelnější než muži. S čím se vyrovnávají ženy v zemích, kde je církev pronásledována?

Kniha obsahuje dvaadvacet příběhů žen, převážně z protestantského (evangelikálního) prostředí, které se střetly s perzekucí namířenou proti křesťanství. Její autorka, Anneke Companjen z Holandska, je manželkou Johana Companjena, prezidenta organizace *Open Doors*, pomáhající právě těmto skupinám věřících. Dílo je překladem anglického originálu *Singing Through the Night: Courageous Stories of Faith from Women in the Persecuted Church* (2007). V názvu figuruje zpěv, jelikož pro mnohé z protagonistek sehrály duchovní písně osobitou roli: V nejtěžších chvílích osamocení, smutku a bolesti jim přinášely posilu, útěchu a naději. Písně jsou zároveň projevem (jedinečnosti a síly i metaforou) jejich identity a víry.

Osudy hrdinek se v mnoha směrech různí. Jsou zasazeny do zemí Asie, Afriky i Ameriky s odlišnou politickou situací, což také znamená, že odlišné jsou příčiny a projevy animozity vůči křesťanům. Někdy se jedná o muslimské státy s možností tvrdších či mírnějších antikřesťanských opatření. Jindy jde o komunistické země jako např. Čínu nebo Kubu. V jednom případě byli strůjci útoku dokonce členové křesťané denominace, která má v daném státě většinu. V kolumbijském příběhu se příčinou zásahu proti věřícím stala korupce opřená o obchod s drogami. Jednotlivé hrdinky mají rozličné rodinné pozadí. Některé jsou manželkami pastorů a zároveň matkami, jiné jsou vdané, ale bezdětné, některé výborně situované, jiné chudobné; najdeme mezi nimi ženy prosté i studentky a absolventky vysokých škol. Dočteme se o ženách, jejichž nejbližší (manželé nebo i děti) zahynuli v důsledku brutálního násilí. Jiné zkusily „jen“ postihy ve škole či v zaměstnání. Poslední kapitola líčí cestu dívky vychované

v přísném muslimském prostředí, která postupně dospěla ke křesťanství (346–368). Jelikož se své nové víry odmítala vzdát, její příbuzní ji chtěli zabít. Nestejně jsou úlohy, které představitelky jednotlivých příběhů plnily v církvi. Vizionářka Anna rozvinula v Číně rozsáhlou práci mezi dětmi, Tsige je manželkou biskupa v Etiopii, Chely z Peru „jen“ morálně podporovala svého manžela, vysokého důstojníka, v evangelizační činnosti mezi vojáky.

Předkládaná svědectví jsou specifická s ohledem na již zmíněnou větší zranitelnost žen v situacích ohrožení. Některé byly právě těhotné, na většině spočívala starost o děti. Jak je uživit, když se otec dostal do vězení? Také se dovídáme o pocitech a vnitřních zápasech našich protagonistek, o strachu, beznaději, zármutku, osamění, o hledání nové síly na modlitbách i v kruhu ostatních věřících. V některých kapitolách se dočteme o projevech pomoci a solidarity křesťanů z celého světa prokázané zasaženým osobám a rodinám z podnětu organizace *Open Doors*. Netřeba říkat, jaké jim přinesly povzbuzení. Na samém konci najdeme krátkou prezentaci uvedeného sdružení spolu s doporučením, co lze pro pronásledované křesťany udělat modlitebně, finančně nebo korespondenčně: Pro trpícího je velkou vzpruhou dopis. Je také možno napsat příslušným úřadům a připojit se k dopisové kampani realizované ve jménu pomoci strádajícím osobám.

Kniha není jen sbírkou převyprávěných příběhů. Jednotlivé kapitoly jsou promyšleně strukturované: Začínají autorčíným úvodem, do nějž je vetkán text písně vystihující hlavní motiv a nadpis dané kapitoly. Následuje první a kratší svědectví; na ně navazuje autorčina reflexe popsaného příběhu, v níž se dělí o své osobní zkušenosti. Pak přichází na řadu druhé a delší svědectví jiné křesťanky a nakonec biblické studium tvořené z otázek poukazujících na vybrané pasáže z Písma a vycházejících zároveň z obou vyprávění. Díky této nadstavbě je možno knihu uplatnit při vyučování seminárního typu. Její komponenty vybízejí i k liturgickému ztvárnění problematiky utrpení perzekuovaných křesťanek. Toto ztvárnění může být kulminací jednotlivých sezení. Budiž však jasně řečeno, že dostatečným impulzem k analýzám, diskusím a úvahám jsou příběhy samy, díky své síle i své odlišnosti.

Autorka píše prostým jazykem, nehýří rozvitymi souvětími. Text dále oživuje přímou řečí. Její vstupy se vyznačují pokorou a jsou plny solidarity a soucitu s jejími trpícími spolusestrami ve víře. Není to odborná publikace, ale její obsah je naléhavý a obohacující. Probouzí ve čtenáři (větší) zájem o osudy pronásledovaných křesťanů, o zkoumání příčin, podob a důsledků jejich postihů, o širší (nejen teologické) pochopení této skutečnosti i o hledání cest, jak sužovaným věřícím pomoci.

Marek Říčan